het V.D.H.-tje

VAN DER HEEM

Nr 920

10 meirt 1967

WEKELIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V. DEN HAAG EN SNEEK

WIJ GEVEN ELDO DE RUIMTE

Opdracht voor een nieuw project

1 februari 1967 kregen wij bericht dat Van der Heem te zamen met de firma Elliott Automation in Engeland zal medewerken aan de ontwikkeling en produktie van een traagheidsnavigatie-systeem voor de Europa-draagraket.
Tot nu toe was het noodzakelijk bij de lanceringen van de Europa-raket gebruik te maken van een grondstation om de raket een nauwkeurige baan te laten volgen. Door de toepassing van het traagheidsnavigatie-systeem kan deze taak van het grondstation komen te vervallen.

Het systeem bestaat uit een aantal zelfstandig werkende onderdelen die door diverse firma's in Europa worden vervaardigd. Deze onderdelen zijn: een gestabiliseerd platform met versnellingsmeters (Ferranti, Schotland); een digitale computer, dat wil zeggen een computer die uitsluitend berekeningen maakt, (Elliott, Londen); een voedingsapparaat (F.I.A.R., Milaan) en de apparatuur welke nodig is om de computer in staat te stellen met de verschillende delen van het systeem samen te werken (Van der Heem, Den Haag).

De ontwikkeling en produktie van deze laatstgenoemde apparatuur, met bijbehorende testapparaten, sluit goed aan op de ervaringen die wij bij het eerste Eldo-project hebbben opgedaan. Het belangrijkste verschil met dit eerste project is, dat het nu mogelijk wordt de door de raket gevolgde baan te meten en te corrigeren in de raket. De metingen geschieden door de op het platform gemonteerde versnellingsmeters. Uit de gemeten waarden worden door middel van de computer de gevolgde baan en de eventuele correcties, nodig om de gewenste baan te bereiken, berekend. Platform en computer bevinden zich in de raket.

De baan van de raket en de correcties werden tot nu toe bepaald door middel van een zend-ontvanger en een computer, die in een grondstation opgesteld stonden.

De raket moest dus door het grondstation „gezien" kunnen worden. Dit betekende vanzelfsprekend een beperking in de keuze van de te volgen baan. Wilde men experimenten uitvoeren waarvoor verschillende baanrichtingen nodig waren, dan had men meer grondstations nodig.

Op het ogenblik is Woomera de lanceerbasis, terwijl het grondstation in Arnhemland (Noord-Australië) is geplaatst. Hierdoor zijn slechts banen over de beide polen of in de buurt daarvan mogelijk.

Tegen de tijd dat het traagheidsnavigatie-systeem operationeel wordt, zal Eldo beschikken over een tweede lanceerbasis in Frans Guiana, zeer dicht bij de evenaar. Dan zullen ook banen langs de evenaar tot de mogelijkheden gaan behoren.

Ir. C. H. Luitwieler.

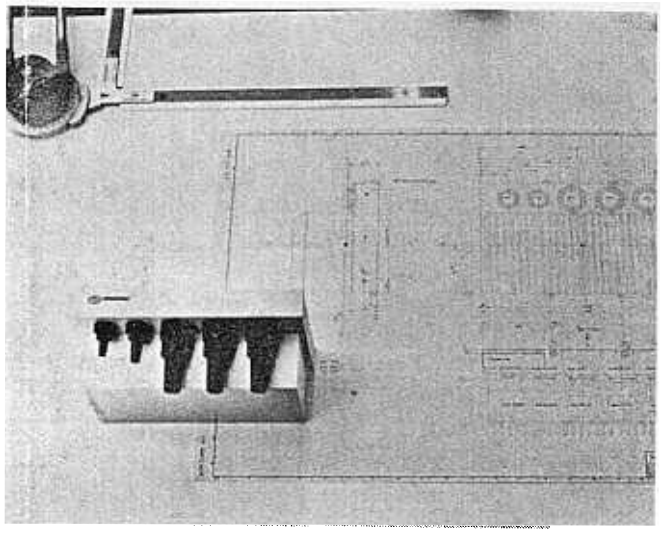

Houten model van het navigatiesysteem

Hoger met z'n allen

De Ideeëncommissie zond ons een dezer dagen het jaarverslag over 1966.
Uit dit verslag putten wij voor u de volgende cijfers:
Het aantal ingezonden ideeën bedroeg 214; aangezien er van 1965 44 ideeën overliepen en per eind 1966 nog 15 ideeën niet waren afgehandeld, bedroeg het aantal afgewerkte inzendingen over 1966: 243. Hiervan konden er 99 worden beloond. Geen aantal om over naar huis te schrijven. Maar als wij de gemiddelde beloning per idee gaan bekijken, dan kunnen wij uit een ander vaatje tappen. Die gemiddelde beloning was namelijk: *f* 76,82 en dat is belangrijk hoger dan het landelijk gemiddelde! Dat het aantal ideeën de laatste tijd wat terugloopt is iets waarover wij ons het hoofd niet behoeven te breken. In veel gevallen zijn wij ons aan het bezinnen op en inwerken in nieuwe taken. Dat de inventieve geest bij Van der Heem niet is verdwenen zal de toekomst met stelligheid leren.

Studeren .... uitstekend maar dan bij een erkend instituut

Afdeling Opleiding houdt zich dagelijks bezig met het geven van studie-adviezen en met de behandeling van studiefondsaanvragen.
Af en toe — gelukkig niet meer zo vaak — komen er aanvragen voor subsidie voor cursussen waarvoor men heeft ingeschreven zonder van tevoren met afdeling Opleiding overleg te hebben gepleegd.
Wij willen u er nogmaals op wijzen dat subsidie uit het studiefonds alleen kan worden gegeven voor cursussen die worden gevolgd bij bonafide instellingen.
Wanneer het om een schriftelijke studie gaat vraagt u zich dan van tevoren af, of het desbetreffende instituut erkend is door de Inspectie van het Schriftelijk Onderwijs (ISO). Wanneer u twijfelt, vraagt u dan advies aan afdeling Opleiding (toestel 412). Dat voorkomt teleurstelling.

AL EEN EI, KIP OF HAAS GEHAD VOOR DE PAAS? ZIE PAGINA 4

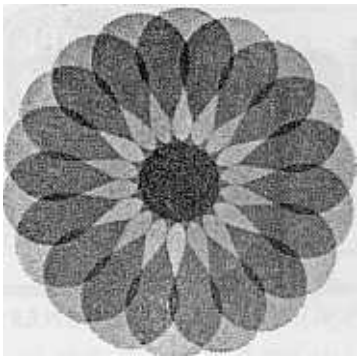

NEDERLANDSE MAATSCHAPPIJ VOOR NIJVERHEID EN HANDEL

Enkele weken geleden berichtten wij u dat aan een aantal collega's de erepenning van de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel werd uitgereikt. Reden voor ons om eens wat dieper in te gaan op de betekenis van die Maatschappij. Is het een soort filantropische instelling of iets als een PBO voor de industrie? Met onderstaand artikeltje hopen wij iets van de bedoelingen van deze maatschappij te verduidelijken.

DE OECONOMISCHE TAK

Zo heette het in 1777. Toen ontstond de oudste organisatie in ons land op economisch gebied, de huidige NEDERLANDSE MAATSCHAPPIJ VOOR NIJVERHEID EN HANDEL. Zij werd opgericht met het doel ons volk uit de economische inzinking op te heffen en een nieuwe economische ontwikkeling te stimuleren door bestudering van vraagstukken op het gebied van handel en industrie, techniek, landbouw en sociale wetgeving.
Problemen van het eerste begin waren onder andere de kinder- en vrouwenarbeid. In het midden van de vorige eeuw hield men zich vooral bezig met het vraagstuk van de armoede, en in verband daarmee met het probleem om nieuwe middelen van bestaan te verschaffen. Hiervoor was een verbetering van het onderwijs — vooral het vakonderwijs — noodzakelijk.

1967

De bezigheden van nu zijn veel uitgebreider. Om enkele te noemen: het algemeen vormend- en vakonderwijs, werklozenzorg, financiering van de industrialisatie, herziening van de belastingwetgeving, financiering van de sociale verzekering, vermindering van de bureaucratie enzovoort.

Vaak neemt de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel (jammer dat er geen afkorting bestaat voor deze „mondvol") het initiatief tot de oprichting van instellingen.
Zodra dan zo'n instelling levensvatbaar blijkt, trekt men zich terug en verklaart de instelling „meerderjarig".

Getuigschriften en erepenningen

Sedert 1903 beloont de Maatschappij hen, die 25 jaar of langer hun arbeid hebben verricht in dienst van een bij de Maatschappij aangesloten onderneming, met een getuigschrift (vrouwen na 12½ jaar). Tevens is het hoofdbestuur bevoegd aan het getuigschrift een erepenning der Maatschappij toe te voegen en wel in brons, zilver of goud. De laatste is alleen beschikbaar voor hen die 40 of meer dienstjaren hebben.
Donderdag 16 maart a.s. zullen deze getuigschriften weer hun weg vinden van deze Maatschappij naar hen, die de beste jaren van hun leven hebben gegeven aan het bedrijf waarmee zij hun „zilveren bruiloft" mochten beleven.(De penningen werden reeds eerder uitgereikt.) Deze gebeurtenis zal dit jaar plaatsvinden in ons Ontspanningsgebouw, dat voor dit doel aan „Nijverheid en Handel" beschikbaar is gesteld.
Een twintigtal collega's zal dan in eigen huis de onderscheiding in ontvangst kunnen nemen.

VAKANTIE IN ZUID AFRIKA

De draad van mijn verhaal weer opnemend kan ik stellen dat slechts 13% van het grondgebied van de republiek bestemd is voor de Bantoestans. Ook als men in aanmerking neemt dat van de resterende 87% een gedeelte nooit door negerstammen werd bewoond en dat hierin ook de woestijnen zijn begrepen, dan nog doet deze verdeling, gelet op de verhouding Bantoes-blanken, vreemd aan.
Een discussie hierover met Afrikaners is niet zo eenvoudig. Die 13% is het gedeelte dat momenteel wordt bewoond door nog in stam-verband levende Bantoes, de Bantoe-thuislanden. Tot zover is het duidelijk. Maar dan rijst de vraag of de huidige omvang van die gebieden niet slechts een restant is van de vroegere en of die verdeling dus wel rechtvaardig is. Voor een antwoord op deze vraag moet men gespecialiseerd zijn in de Zuid-Afrikaanse geschiedenis.
Ik sprak hierover met een predikant, tevens historicus, die mij een overzicht gaf van de geschiedenis van de laatste eeuw. Zijn betoog luidde geheel anders dan dat in de anti-apartheidsliteratuur. Hij vestigde vooral aandacht op het feit dat door de komst van de blanken een einde kwam aan de bloedige stam-oorlogen en op apartheid als het traditionele samenlevingsverband van blanken en negerstammen.

De kerk en de apartheid

In het gesprek met de predikant kwam ook het volgende naar voren.
Het is bekend dat de protestantse kerken in Zuid-Afrika het apartheidsbeleid van de regering steunen. Praktisch betekent dit dat deze kerken voorstanders zijn van aparte kerken voor blanken en Bantoes.
Aanvankelijk is dit niet zo geweest, maar men is tot hetzelfde inzicht gekomen als de andere kerken in hun missie- en zendingsgebieden: kerstening dient gescheiden te worden gehouden van verwesterlijking. De kerk van de blanken is zo nauw verweven met het westerse cultuurpatroon dat de Bantoe — en zeker in het huidige stadium van zijn ontwikkeling — zich daar niet thuis voelt. De preek bij voorbeeld is gebaseerd op de westerse wijze van denken en die is de zijne niet. De Bantoe-christenen hebben er dan ook helemaal geen behoefte aan om naar de blanke kerk te gaan. Ze gaan naar hun eigen kerk, ook al is die veel verder weg.
De Anglicaanse kerk kent geen apartheid. In Johannesburg heb ik inderdaad enkele negers (zo te zien intellectuelen) onder de kerkgangers opgemerkt.
In de Rooms Katholieke kerk schijnt geen eenstemmigheid te bestaan. De ene bisschop veroordeelt apartheid, de andere beveelt het aan.

Niet iedereen binnen de kerk is het eens met de rassenscheiding. De leden van het Christelijk Instituut bij voorbeeld zijn verontrust over de verwijdering en het verlies van contact dat het gevolg is van de scheiding tussen blanke en niet-blanke kerken. De apartheid trekt een hoge geestelijke scheidsmuur op tussen de kerken. „Ik protesteer" is een veel voorkomende uitdrukking in het tijdschrift dat het Instituut uitgeeft. Dit protest wordt door anderen wel begrepen, maar doordat het niet veel verder komt dan een protest en het Instituut niet met realiseerbare andere voorstellen komt, is de belangstelling maar matig en deels van tijdelijke aard.
Er is veel kritiek mogelijk, dat wordt in Zuid-Afrika ook wel begrepen. Maar tot nu toe heeft niemand een oplossing gevonden die aan alle partijen recht doet.
Alle oplossingen leiden vroeg of laat tot een gemengde samenleving met een zwarte meerderheidsregering. Dat betekent het einde van de blanke natie en dat wil men voorkomen. Men streeft niet naar het voogdijschap over miljoenen niet-blanken, maar men wil net als alle andere volken van Afrika gebruik kunnen maken van het zelfbeschikkingsrecht.
In het dagelijks leven spreekt de apartheid meer tot de verbeelding. Als toerist merk je daar ook meer van, maar daarover in het volgende artikel.

Ir. K. C. Bredius.

„Jij bent op de goede weg"

Dit zijn woorden die onze directeur Ir. J. W. Baurdoux sprak ter gelegenheid van de uitreiking van de Ir. Maas Geesteranusprijs op donderdag 2 maart in het Ontvangstcentrum.
Deze woorden werden gericht tot de heer J. Buis, onze vroegere Bedrijfsschool-leerling, die door de wijze waarop hij zijn opleiding bij ons heeft gevolgd en de resultaten daarvan, door het Maas Geesteranusfonds uit 6500 kandidaten was gekozen als een van de tien winnaars van deze prijs.
Nadat de heer K. J. van Duren de aanwezigen welkom had geheten en de heer A. van Donkelaar, bestuurslid van het fonds, het ontstaan en de bedoelingen van dit fonds had uiteengezet, reikte mevrouw J. H. Maas Geesteranus de prijs uit. Deze prijs bestond naast het diploma en een legpenning uit een complete H.B.M.-set.
Nadat Ir. Baurdoux namens Van der Heem aan de gelukkige winnaar een envelop met inhoud had overhandigd, werd van deze gelegenheid gebruik gemaakt om aan 4 andere geslaagde Bedrijfsschoolleerlingen het Bemetel-diploma uit te reiken. Deze geslaagden waren: de heren B. A. L. Buter (stempelmaken), A. v. d. Kraan (frezen), M. M. Meijer (profielslijpen) en W. J. M. de Vreede (frezen).
Op de foto ziet u van links naar rechts de heer J. Buis, mevrouw J. H. Maas Geesteranus en de heren A. van Donkelaar en Ir. J. W. Baurdoux.

Enkele weken geleden verzochten wij u, via ons personeelsorgaan, ervaringen tijdens vakantie en weekend opgedaan aan collega's door te geven.
Als eerste schaap dat over de dam komt begroeten wij de heer P. J. Schouten van de afdeling Montage TC II. Hij heeft ons een uitgebreid verhaal gestuurd met talloze bijzonderheden. Dit verhaal in al zijn details overnemen zou wat te veel ruimte vergen. Wij willen volstaan met uit zijn enthousiaste beschrijving die gegevens te lichten die enkelen onder u er misschien toe brengen hun interesse deze richting uit te laten gaan.
Met de heer Schouten gaan wij naar:

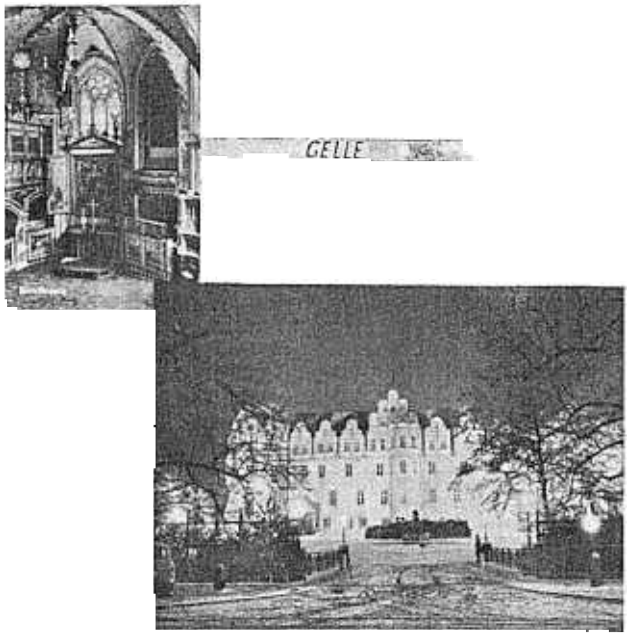

Gelegen tussen de Harz en de Lünenburgerheide is dit oudhertogelijk stadje per auto op 2 manieren te bereiken. Voor de gas-op-de-plank-rijders via de autosnelweg Den Haag—Hannover, voor de meer toeristische rijders via Oldenzaal—Denekamp—

Lingen—Drepholz—Nienburg—Celle. Beide routes zijn ± 500 km lang.
Celle, met zijn 58.000 inwoners, is één museum van oudheden. Het is een lust om te zien hoe men hier karaktervast en behoudend (eigenschappen typerend voor de Saksen) de oude beschaving in ere houdt en bewaart. Het hertogelijk slot is een pronkjuweel van Italiaanse barok. Het slot-theater is nog steeds in gebruik. In de foyers weerkaatsen 's avonds veertien vergulden barok-spiegels het licht van Venetiaanse luchters. Ook een bezoek aan de, zo mogelijk nog mooiere, slotkapel mag niet worden vergeten.
Recht tegenover het slot bevindt zich museum Bomans. Hiervoor moet u beslist een ochtend of middag reserveren. Het museum bevat onder meer een volledig ingerichte oud-Saksische boerderij van pronkkamer tot dienstbodekamer. Verder kan men er verzamelde klederdrachten uit alle tijden, rangen en standen bewonderen. En dit zijn nog maar enkele onderwerpen die uw aandacht kunnen boeien.
Er is weinig aanleiding voor nodig om een bezoek aan het nabij gelegen Hitzacker in uw vakantie-programma op te nemen. Afgezien nog van het feit dat u hier kunt neerzien op het ijzeren gordijn: in dit plaatsje staat het stamslot van Prins Claus van Amsberg. Van dit laatste is, verscholen als het staat achter een hoge muur, weinig te zien. Des te vrijer is het uitzicht op het ijzeren gordijn. Van de hoge oever van de Elbe heeft men een prachtig vergezicht op het vlakke bouwland aan de overzijde. Het midden van de rivier vormt de scheiding tussen Oost en West. Wachttorens, patrouilleboten en helikopters zijn een grimmig bewijs van de bestaande tegenstellingen.
Hitzacker is slechts één van de vele mogelijkheden die de omgeving van Celle u biedt. U kunt er vele uitstapjes maken van heel verschillende aard.
Een vakantie in deze contreien kunt u volgens mij reeds bij voorbaat als geslaagd beschouwen.

P. J. Schouten.

Redacteur: C. Schrevel
met medewerking van
N. J. M. Noordendorp, Den Haag
Redactie-adres:
Postbus 1060, Den Haag
Telefoon (070) 81 43 11, toestel 521.

Hè ja, gezellig samen ....

.... naar ballet

10 april, 26 april en 9 mei zal het Nederlands Danstheater een balletuitvoering geven in de Koninklijke Schouwburg. Op elk van deze avonden zal een premièreballet worden uitgebracht.
Losse kaarten à *f* 4,50 en abonnementen à *f* 11,25 kunnen worden besteld bij mejuffrouw Sipkes, afdeling Personeelszaken, toestel 521.

.... naar concert

Zondag 19 maart aanstaande zal het AMSTERDAMS KUNSTMAANDORKEST onder leiding van de heer Anton Kersjes weer in ons Ontspanningsgebouw concerteren.
Uitgevoerd zal worden: de Bachcantate: „Ich habe genug" met als solist Cor Niessen.
Opname van 17.30—18.15 uur. Het publiek dient dus om 17.15 uur aanwezig te zijn in het Ontspanningsgebouw (Saturnusstraat 2, Den Haag).
Extra HTM-bussen (lijn 20) vertrekken om:
16.45 uur van het Hollands Spoor naar de Saturnusstraat, en 18.30 uur van de Saturnusstraat naar het Hollands Spoor.
Gratis toegangskaarten (100 totaal) zijn verkrijgbaar bij: Mejuffrouw C. Klein, toestel 343.

.... VDH-tjes lezen

Als u het VDH-tje een warm hart toedraagt en u zou het op prijs stellen de personeelsorganen, die in 1965 en 1966 zijn verschenen, in een eenvoudig verzamelbandje in uw bezit te krijgen, dan is daartoe een mogelijkheid. Wij hebben namelijk een tiental van deze verzamelingen beschikbaar. Mocht u er belangstelling voor hebben, komt u dan even bij de redactie langs. Wij zetelen op de administratie van afdeling Personeelszaken.

PAAS PUZZEL

Een ei is geen ei
twee ei is een half ei
.... ei is een paaspakket

Een goed Hollands gebruik wil, dat wij met Pasen een meer dan gebruikelijke belangstelling aan de dag leggen voor de produkten van ons pluimvee. Wij laten het daar zelfs niet bij, maar pogen, in onze naijver op alles wat een ander wel kan en wij niet, ons pluimvee naar de kroon te steken. Wij vervaardigen eieren met strikken en lintjes en in de vrije sector zelfs met deuren, raampjes, trapjes en schoorstenen. Ergens diep in ons hart schijnen wij ons voor deze naijver toch te schamen, gezien het feit dat wij die eieren met Pasen dan weer gaan verstoppen om ze vervolgens door onze kinderen te laten vinden. Omdat wij er echter van overtuigd zijn dat wij de jeugd van tegenwoordig niet meer met een sprookje het bos in kunnen sturen, en het zelfs voor het meest fantasierijke kinderbrein onaanvaardbaar moet zijn dat de kip de maakster van dit heerlijks is, voeren wij tenslotte de paashaas ten tonele.
In tegenstelling tot het bovenstaande willen wij er bij wijze van hoge uitzondering eerlijk voor uitkomen, dat wij, en niemand anders, in dit VDH-tje een aantal eieren hebben verstopt. Aan u de kans om, als u ze allemaal vindt, in aanmerking te komen voor een van onze paasprijzen. In dit VDH-tje komt een aantal malen de letter *ei* voor. Het enige wat wij van u vragen is te tellen hoeveel maal wij een *ei* in dit VDH-tje hebben verstopt. U mag een *ei* alleen tellen als hij voorkomt in een *heel* woord. In het woord *eigengereid* zitten dus twee eieren verstopt. U mag dus niet bijvoorbeeld de *e* van een woord nemen en de *i* van het volgende woord. In het zinnetje: Het einde in zicht, komt dus maar een *ei* voor. Als u ons uiterlijk 20 maart a.s. het juiste aantal eieren opgeeft dingt u mee naar een van de prijzen. Uw oplossing moet u inzenden op een paaskaart of een ander soort kaart waarop tenminste 2 soorten bloemen voorkomen. Uw oplossingen kunt u opsturen naar mejuffrouw J. Sipkes, Personeelszaken.

De prijzen in natura vertegenwoordigen een waarde van:
1e prijs: *f* 17,50; 2e prijs: *f* 12,50; 3e prijs: *f* 10,—; 4e prijs: *f* 7,50; 5e t/m 9e prijs: *f* 2,50.

Wij wensen u een goede vangst.

Onder de loupe

Toen wij maandag 27 februari vergezeld van onze fotograaf de ruimte van de afdeling Service Electronics betraden moet dat voor de heer J. van den Berge een duidelijke aanwijzing zijn geweest, dat hij met zijn idee raak had geschoten.
Bij het werk op een service-afdeling komt het natuurlijk wel eens voor, dat bepaalde soldeerverbindingen moeten worden gedemonteerd. Bij de printen betekende dit een tijdrovend karwei met een groot risico van beschadiging. Soldeerpunt voor soldeerpunt moest worden gedemonteerd. De heer Van den Berge heeft dit opgelost door een soldeerbout te ontwerpen waarmee 8 soldeerpunten tegelijk gedemonteerd kunnen worden. Ofschoon de ideeëncommissie van oordeel was dat bij dit idee voortgeborduurd was op een oud gegeven, was zij toch van mening dat de heer Van den Berge voor een beloning van *f* 100,— in aanmerking kwam.

Directie, chefs, collega's en Ziekentroost laten zich nooit onbetuigd als het er op aankomt van belangstelling te getuigen bij jubilea of afwezigheid door ziekte of ongeval. Daarvoor zeggen een aantal collega's die deze belangstelling ondervonden:

Hartelijk dank

De ondertekenaars van die bedankjes zijn: de heren J. Tigges, Tijdschrijverij; M. v. d. Ende, Montage TC II; H. Kuiper, Gebouwen- en Onderhoudsdienst; K. Jansen, Administratieve Hulpdiensten; J. Sekeris, Proefwerkplaats; G. Overeem, Montagemagazijn; J. Versteeg, Mechanische Afdeling Telco; F. van Coesant, Magazijnen; E. Polonia, Wikkel/Montage en H. Frima, Radiolaboratorium.

Voor alle belangstelling en medeleven tijdens de ziekte en na het overlijden van mijn man dank ik u allen hartelijk.
Mevrouw R. Krul-Verhaaf.